בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

התובעים

1. שמעי מיכאל

ע"י ב"כ עוה"ד משה גלעד ואח'

2. המוסד לביטוח לאומי

ע"י ב"כ עוה"ד ג'אהד חורי ואח'

נגד

הנתבעים

1. דו גל ייזום והשקעות בע"מ
2. מנורה חברה לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד צחורי ואח'

3. מועצה אזורית גולן

ע"י ב"כ עוה"ד יעקב רהט ואח'

4. מנהל מקרקעי ישראל - מחוז צפון

ע"י פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

צדדים שלישיים

1. מדינת ישראל – משרד הפנים

ע"י פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

2. דו גל ייזום והשקעות בע"מ.

3. מנורה חברה לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד צחורי ואח'

4. כלל חברה לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד יעקב רהט ואח'

צד רביעי

מועצה אזורית גולן

ע"י ב"כ עוה"ד יעקב רהט ואח'

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

פסק דין

1. **מבוא**

בפני תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף על פי פקודת הנזיקין (נוסח חדש).

התובע – **שמעי מיכאל** – יליד 28/12/1978 נפגע ביום 2/10/2001 בעת רחצה בחוף "**דוגית**" **שבכנרת**, שהנו חוף מוכרז (להלן: "**החוף**").

עקב הפגיעה, נגרמה לתובע נכות אורטופדית ונכות נפשית.

תובע נוסף הינו **המוסד לביטוח לאומי** המבקש לשפות אותו על התגמולים אותם הוא שילם ומשלם לתובע בעקבות האירוע.

הנתבעת 1 – **דו גל ייזום והשקעות בע"מ** – הינה המנהלת, המפעילה והמחזיקה של חוף דוגית שבכנרת (להלן: "**הנתבעת 1**" ו/או "**דו-גל**").

הנתבעת 2 – **מנורה חברה לביטוח בע"מ** – הינה המבטחת של הנתבעת 1 (להלן: "**מנורה**").

הנתבעת 3 – **מועצה אזורית גולן** – הינה בעלת זכות חזקה בחוף דוגית מכוח היתר שניתן לה מאת הנתבע 4 (להלן: "**מועצה אזורית גולן**").

הנתבע 4 – **מינהל מקרקעי ישראל** – הינו הבעלים הרשום של המקרקעין (להלן: "**ממ"י**").

צד ג' 1 (להודעת הנתבעת 3) – **מדינת ישראל משרד הפנים.**

צד ג' 2 (להודעת הנתבעת 3) – **דו גל ייזום והשקעות בע"מ.**

צד ג' 3 (להודעת הנתבעת 3) – **מנורה חברה לביטוח בע"מ.**

צד ג' 4 (להודעת הנתבעות 1 – 2) – **כלל חברה לביטוח בע"מ** – המבטחת של מועצה אזורית גולן.

צד ד' (להודעת הנתבע 4) – **מועצה אזורית גולן.**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

הנתבעים דוחים את אחריותם לאירוע ולפיצוי התובע ולחילופין חולקים על שיעור הנזק הנטען.

מונו מומחים רפואיים ע"י בית המשפט לאמוד את מצבו הרפואי של התובע.

לאחר קבלת חוות הדעת הרפואית של **ד"ר אשכנזי** ונוכח הנאמר בה, הגיש ב"כ התובע **"בקשה להעברת התיק לבית משפט שלום"** היות ו**"התביעה מצויה בתחום סמכותו של בית משפט השלום"**.

בהחלטה מיום 9/8/2011 נדחתה הבקשה, נוכח "גלגוליו" של תיק זה אשר החל בבית המשפט המחוזי מרכז והועבר לבית משפט המחוזי בתל אביב ובשים לב לכך שבטרם הגשת הבקשה התקיימו כבר הליכים שונים בתיק והחלה כבר שמיעת הראיות – עדות המומחים הרפואיים.

בהחלטה זו מצאתי לנכון להוסיף, כי: **"בבוא העת אשקול בקשה לתשלום אגרת בית משפט, כפי האגרה שיש לשלמה אילו היה מוגש התיק מלכתחילה לבית משפט שלום".**

שמיעת הראיות הסתיימה, הצדדים הגישו דברי טיעון בכתב ועתה הגיעה העת להכריע במחלוקות שבין הצדדים.

הדיון יתחלק לשניים:

בשלב הראשון ידון האירוע, נסיבותיו ואם קיימת אחריות על מי מהנתבעים.

בשלב השני ורק אם תמצא שקיימת אחריות של מי מהנתבעים לגרם האירוע ותוצאותיו, אדון בנושא הנזק ושיעורו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

2. **<u>האירוע</u>**

<u>האירוע</u> התרחש <u>ביום 2/10/2001</u>.

<u>כתב התביעה</u> הוגש <u>ביום 2/4/2008</u> קרי שש וחצי שנים !! לאחר האירוע.

הגשת כתב התביעה בשיהוי כה רב, יצרה קושי באיתור <u>אובייקטיבי</u> של מיקומו המדוייק של האירוע ובדיקת פני השטח/הקרקעית במקום זה; בוודאי כאשר התובע, לאורך השנים, מוסר גרסאות שונות ומשתנות באשר לגרם האירוע ונסיבות פגיעתו. קשיים אלו עומדים לרועץ לתובע, באשר לא הייתה כל הצדקה לשיהוי זה, כך גם לא הייתה כל הצדקה לפנייה המאוד מאוחרת לגורמים הנוגעים בדבר. יתכן ושיהוי זה נבע מתחושתו והבנתו של התובע, כי האחריות לגרם האירוע ותוצאתו רובצת עליו.

מעדותו של התובע והראיות הנוספות אשר הובאו בפני, התרשמתי, כי התובע אינו מביא בפני בית המשפט את השתלשלות האירועים כהווייתם, כך גם באשר למצבו הרפואי תוצאת האירוע והנזק אשר נגרם לו.

להתרשמות זו מן התובע, שותף גם מומחה בית המשפט - **ד"ר אלי אשכנזי** – כפי שמצא לנכון לציין בחוות דעתו:

"בזמן הבדיקה "שידר" המטופל חוסר אמינות תלונותיו לא התאימו לממצאים האובייקטיביים של הבדיקה".

התרשמות זו של המומחה מן התובע הייתה עוד בטרם הוצג בפני התובע סרט המעקב בו צולם התובע מבצע פעולות שונות, סרט אשר נשלח לעיונו <u>3 חודשים</u> לאחר בדיקתו את התובע ובטרם השלים את חוות דעתו (ראה עמ' 72).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

בחוות דעתו מפרט **ד"ר אשכנזי**, את התנהגותו של התובע במהלך הבדיקה, עת הציג בפניו כי הוא: **"אינו מסוגל להניע את הצוואר כלל מתנגד לבדיקה". "רעד בגפה ימנית בזמן ניסיון מאמץ". "כתף ימין מורמת מעל כתף שמוט, אין רושם לחולשת שרירים אך אינו מרים את יד ימין מעל גובה הכתף לדבריו בשל מתיחה ביד"**, הצגת מצב רפואי ומגבלות שאינן תואמות את המציאות, אשר עוד טרם הצגת הסרט בפני **ד"ר אשכנזי** לא קיבלו את אמונו.

לאחר שצפה **ד"ר אשכנזי** בסרט המעקב הוא כותב בחוות דעתו:

> **"חוסר אמינות זו הוכחה בסרט המעקב בה נראה שמעי כשהוא מתנועע בחופשיות, מניע את צווארו לכל הכיוונים ללא כל הגבלה ומשתמש בשתי ידיו באופן חופשי".**

בעדותו בביהמ"ש חזר והדגיש **ד"ר אשכנזי** את חוסר המהימנות של התובע בעת הבדיקה **"... הייתה לי בעיה עם האמינות של הבדיקה מהתחלה"** (עמ' 72).

על רקע חוסר אמינות זו של התובע, יש להסביר את גרסאותיו השונות והמשתנות באשר לאופן התרחשות האירוע ותוצאותיו.

בכתב התביעה נטען:

> **"6. ביום 2.10.01 עת שחה התובע במימי הכנרת בתחום המים של חוף "דוגית" נפגע התובע בראשו מגבעת חול אשר הייתה מצויה מתחת לפני המים (להלן: "התאונה") ...".**

תיאור כללי ביותר אשר אינו מתאר את אשר אירע בפועל.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

את אשר אירע למדתי מפיו של **מר אלי בן נעים** אביה של **ורד בן נעים**, מי שהייתה באותה העת חברתו/בת זוגו של התובע. האירוע התרחש עת נסעו בני המשפחה יחדיו לבילוי בכנרת בחג הסוכות.

בעדותו מספר **מר אלי בן נעים:**

"ת. ... יצאנו לצפון ונסענו לכנרת. ראינו חוף דוגית, יש שם שילוט בכניסה, ובגלל שיש לי ילדים קטנים חיפשתי מקום מסודר עם מקלחת... התמקמנו, יש שם חוף, התמקמנו מול סוכת המציל, לא היו הרבה אנשים, החוף היה ריק. שמנו שמיכות, אני, אשתי והבן נכנסנו ראשונים, כאשר אני קורא להם להיכנס, המים באמת היו קרירים בחודש אוקטובר, ואחרי זה מיקי (התובע – י.פ) וורד (הבת שלי) נכנסו אחרינו, רציתי להגיד להם שהמים קפואים ושיכנסו לאט לאט. מיקי היה הראשון שנכנס, ורד הבת שלי הייתה אחריו. בשלב מסויים, כמובן שהמים היו קרים אז אמרתי להם תיכנסו לאט לאט. <u>בשלב מסויים התובע הרטיב את עצמו וקפץ למים עם הראש קדימה והידיים קדימה, בקפיצה שטוחה</u>. נכנסנו עמוק בשביל להיכנס. <u>הוא קפץ</u> ופתאום הוא יוצא ותפס בעורף, וסובב את הגוף והיה נראה שמשהו לא בסדר, הוא היה כאילו "תפוס", החזיק את הראש. שאלתי מה קורה. יצאתי את הבן שלי החוצה, התובע אמר לי שהוא קיבל מכה, לא יכול, כואב לי.

ש. תתאר איך התובע עשה את פעולת השחיה הראשונה.

ת. הוא לא להצליח לשחות בכלל. <u>הוא הגיע לאזור מסויים עד המפשעה, ואז הוא עמד וקפץ למים, קפיצה שטוחה</u>. זה נורמלי. הוא נכנס ואני מצפה שישחה אלי. והוא יוצא ואז אני קרוב אליו.

ש. אז כמה הוא הספיק לשחות.

ת. כלום. הוא יצא מהר, הוא הספיק מטר-שניים, <u>הוא קפץ וקם תיכף</u>".

(ההדגשה שלי - י.פ, עמ' 37).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

עדות זו של **אלי בן נעים**, מהימנה עלי ומקבלת תימוכין בראיות נוספות, לרבות מפי התובע.

בתעודת חדר המיון של **בית חולים "פוריה"** אליו הובא התובע בסמוך לאירוע - בשעה 14:25 - נרשם מפיו:

"לדבריו קפץ למים קיבל מכה בראש".

במחלקה האורטופדית של **בית חולים "רמב"ם"** - אליה הועבר התובע ביום האירוע מבית חולים פוריה נרשם מפיו בשעה 18:14:

"לדבריו היום קפץ לבריכה".

ברי, כי האירוע היה בים ולא בבריכה ולא כפי שנאמר מפי התובע או נרשם בטעות. החשוב לענייננו דבריו של התובע, החוזרים על עצמם בכל המסמכים הרפואיים, כי האירוע התרחש עת הוא "**קפץ למים**".

בתעודת השחרור מיום 8/10/2010, **מבית חולים "רמב"ם"**, נרשמו פרטים נוספים ומהותיים, מפיו של התובע:

"בן 23, יום טרם קבלתו קפץ ראש למים רדודים...".

קפיצת ראש זו, מתוארת גם במסמכים רפואיים נוספים, אשר צורפו לתיק המוצגים של התובע.

בעדותו בביהמ"ש מספר התובע:

> **"ת. הייתה חופשת סוכות, נסענו לצפון. אני נסעתי עם המשפחה של החברה שלי. קמנו בבוקר, נסענו לנפוש בכנרת, החלטנו להיכנס לחוף דוגית, עברנו, נכנסנו, חנינו, התמקמנו. חלק נכנסו לתוך המים, לפניי, אני החלטתי להיכנס גם לתוך המים. נכנסתי לתוך המים, המים היו מאוד רחוקים מסוכת המציל, זה עשרות מטרים. היה הרבה ללכת עד שהמים העמיקו.**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

הלכתי עד שהמים הגיעו לגובה המפשעות, קפצתי פנימה, קדימה, לתוך המים, לטבילה. איך שנכנסתי הראש שלי נכנס לתוך המים ופגע במשהו מוצק, בוץ או משהו אחר, עמדתי במקום יותר עמוק ממה שנכנסתי.

...

ת. הלכתי, המים הגיעו לכאן, באתי להיכנס, קפצתי קדימה, הראש בתוך המים ונכנסתי במשהו עם כל העוצמה ועם כל הגוף, עם הקפיצה קדימה".

(הדגשה שלי – י.פ, עמ' 44).

אני קובע כי התובע נפגע במהלך כניסתו למימי הכנרת, עת קפץ ראש במים רדודים שהגיעו לו עד המפשעה שבגופו.

האם ידע התובע, בעת קפיצתו, כי הוא נמצא במים רדודים ?

התשובה חד משמעית כן !

בעדותו אומר התובע:

"ת. ... היה הרבה ללכת עד שהמים העמיקו. הלכתי עד שהמים הגיעו לגובה המפשעות, קפצתי פנימה קדימה לתוך המים, לטבילה".

(עמ' 44).

בעדותו אומר **אלי בן נעים:**

ת. ... הוא לא הצליח לשחות בכלל.
הוא הגיע לאזור מסויים עד המפשעה ואז הוא עמד וקפץ למים קפיצה שטוחה".

(עמ' 37).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

האם קפיצה למים כה רדודים הינה מסוכנת ובאחריות הקופץ ?

התשובה הינה חד משמעית כן !

כל אדם בוגר יודע ומבין היטב כי אסור לקפוץ ראש למים כה רדודים וכי בעשותו כן הוא מסכן את עצמו ביודעין לתוצאה בלתי נמנעת של פגיעת ראש, כמו זו אשר נרגמה לתובע.

במים כה רדודים אין כלל משמעות לסיבת קפיצת הראש וגם אם היא נועדה לצורך הכנסת מלוא הגוף אל תוך המים, וגם אם מדובר בקפיצת ראש שטוחה. משקל הגוף ותנועתו האלכסונית כלפי מטה, יגרמו לכך שהראש יפגע בקרקעית, כפי שגם ארע במקרה הנדון.

כדברי התובע בעצמו:

"... באתי להכנס, קפצתי קדימה, הראש בתוך המים ונכנסתי במשהו עם כל העוצמה ועם כל הגוף, עם הקפיצה קדימה".

הנוהגים בדרך זו - וביניהם התובע - מסכנים עצמם ביודעין, ולוקחים על עצמם ביודעין ו/או לפחות אמורים לדעת את הסכנה הטמונה בהתנהגות זו ואת תוצאתה.
עליהם לשאת באחריות לגרם האירוע ותוצאתו עקב התנהגות חסרת אחריות זו, ואין הם יכולים להטילה על אחרים. מדובר בהתנהגות פזיזה ובלתי סבירה המתבצעת בחלקיק של שניה, כדי כך שאינה ניתנת למניעה ע"י מאן דהוא.
אין כל חשיבות לעניין זה, אם יש גם אחרים הנוהגים כך. מי שנכנס למים רדודים בדרך זו, ותקוותי שאין רבים כאלו, נושא באחריות לתוצאות.

לא בכדי עת נשאל **מר אלי בן נעים** אם בכניסתו למים גם הוא קפץ ראש:

"ש. כשאתה נכנסת גם קפצת ראש? "

תשובתו הייתה ספונטנית וכנה:

"ת. לא. אני לא טיפש. אני מעדיף להיות אדם חי מאשר מת".
(עמ' 40).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

כדי למצוא שותפים לאחריותו הרבתית ופזיזותו הגבוהה, ובניסיונו להטיל אחריות כלשהי על מי מהנתבעים, טוען ב"כ התובע בדברי הסיכום כי **"מייד עם תנועת הידיים הראשונה נפגע התובע בראשו מסלע או מגבעת חול קשיחה אשר הייתה מצויה מתחת המים"**.
לטענתו, בהיות המקום חוף מוסדר, היה על הנתבעים לדאוג לביטחונם של המתרחצים ולמנוע מהם את המפגש עם מכשול זה בעת כניסתם למים ו/או למנוע את הרחצה בחוף זה, בתקופה זו של השנה נוכח המפלס הנמוך של הכנרת, ובכלל.
כדי לתמוך טיעונים אלו, הוגשה חוות דעתה של **הגב' ורדית איל-ביקלס** אשר גם העידה בביהמ"ש.

ייאמר כבר עתה, לא ניתן לקבל את חוות דעתה של **הגב' ורדית איל-ביקלס**, המתבססת על עובדות - אשר הוצגו לה על ידי התובע - השונות מן המצב העובדתי כפי שהיה ביום האירוע. אין אני גם תמים דעים עם מסקנותיה באשר למגבלות שיש להטיל על הרחצה בחופי הים ובכללם באגם הכנרת במערכת העובדות והנסיבות שבתיק זה; מגבלות שהציבור אינו יכול, וגם אינו צריך, לעמוד בהן, רק משום שיש חריגים בקרב ציבור המתרחצים המתנהגים בחוסר אחריות ובפזיזות כה רבה, בלתי צפויים ובלתי סבירים, כפי שנהג התובע.

<u>אני דוחה</u> את טענת ב"כ התובע שהתובע נפגע מסלע כלשהו אשר היה מוצב במים.

גם התובע לא טען זאת והסתפק באמירה **"הראש שלי נכנס אל תוך המים ופגע במשהו מוצק, בוץ או משהו אחר"** (עמ' 44).

מעדות התובע למדתי, כי הוא לא יכול היה להבחין כלל בנעשה מתחת למים.

> **"ת. המים בכנרת, כל המים בכנרת, בגלל האדמה הכהה הם לא צלולים. בים התיכון כשאתה הולך לים המים שקופים וצלולים ואפשר לראות את הקרקעית. בכנרת, בגלל האדמה הכהה, אתה לא יכול לראות.**
> **ש. אם המים היו אכן עכורים.**
> **ת. אני לא רואה את הקרקעית.**
> **ש. אתה לא רואה את הקרקעית ורואה מה יש מעל הקרקעית.**
> **ת. כן. המרחק שאתה יכול לראות לעומק מוגבל. אבל אני יודע איפה אני עומד ולאן מגיעים לי המים".**
>
> (עמ' 54).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

בעדותה אומרת מומחית התובע **הגב' ורדית אייל ביקליס:**

> **"ת. יכול להיות שהכנרת לא הייתה צלולה באזורים האלה זה הכל בוץ".**

(עמ' 24).

בעדותו אומר **אלי בן נעים:**

> **"ת. כשאתה הולך שם, דרכתי והרגשתי במהמורות של אדמה גושים ובוצים כאלה".**

(עמ' 30).

קרי, כל שיכול היה התובע הוא לחוש ברגליו את הקרקעית הבוצית עליה הוא דרך.

במצב עובדתי זה, כאשר התובע אינו רואה את קרקעית המים עליה הוא דורך, היה על התובע לנהוג במשנה זהירות בטרם קפץ קפיצת ראש למים, בוודאי כאשר הוא עשה כן במים כה רדודים.

הסלעים הנראים בצילומים ושאליהם מפנה ב"כ התובע, הם סלעים שהובאו למקום, אם כדי לחסום גישת כלי רכב אל תוך החוף, אם כדי לגדור שטחים כלשהם.
(ראה עדות **דוד נחום** בעמ' 80, 85 ; עדות **צבי לבקוביץ** בעמ' 93 ; עדות **אדם כהן** בעמ' 98 ; עדות **פרופ' קליין** בעמ' 85).

אני דוחה את הטענה כי התובע נפגע מגוף כלשהו – סלע או ערימת חול ניצבת עד פני המים.

הוכח בפני כי התובע נפגע מהמפגש עם החול הבוצי בקרקעית האגם, תוצאת קפיצת הראש שלובמים הרדודים.

ברגע של אמת, עם יציאתו מן המים מייד לאחר שנפגע אמר התובע **לאלי בן נעים:**

> **"אמר שהוא קיבל מכה מהאדמה, מהחול".**

(עמ' 36, ההדגשה שלי – י.פ).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

בעדותו בביהמ"ש אומר התובע:

"... נכנסתי למשהו בתוך המים, ערימה של בוץ".

(עמ' 44).

בחוות הדעת מיום 30/7/2004, כותב **ד"ר ניסים רזון** מפי התובע **"פגע ראשו בגבעת חול"**.

בעדותו בבית המשפט אומר **מר דוד נחום** - מפקח הרחצה הארצי:

"ש. מהיכרותך את החוף או החופים הרלוונטיים הסמוכים לאותו חוף, מהיכרותך האישית, מבחינה עובדתית היית בחופים האלה.

ת. כן, לא פעם אחת.

ש. מה תוכל לומר על המבנה הטופוגרפי של קרקע המים או של הקרקע בכלל באותו אזור.

ת. יחסית לכנרת זה החוף הכי בטוח הייתי קורה לו מבחינת רצועת חוף חולית, רדודה, איננה מסולעת, חוף טוב.

(עמ' 77).

...

... האזור הזה בכלל לא מסולע, מבחינת בטיחות החוף הוא ממש חוף יוצא מן הכלל".

(עמ' 79).

... **ברצועת החוף המוכרז בקטע 150 המטר אין סלעים בכלל".**

(עמ' 80).

בעדותו אומר **אדם כהן** – מציל ווותיק במי הכנרת משנת 1965:

"ת. אין שום סלע בכנרת. עוד לא המציאו אותו בצד הזה של הכנרת במשך 50 שנה".

(עמ' 98).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

ללמדך, שהגרסאות או הטיעון על פיהם נפגע התובע מסלע או ערימת חול, או כל עצם זר אחר שהיה מצוי במקום ובולט אל פני המים, הנה גרסה שאינה מתיישבת עם העדויות, עם המציאות, עם דבריו הספונטניים של התובע **לאלי בן נעים**, מייד לאחר האירוע **"שהוא קיבל מכה מהאדמה מהחול"** (עמ' 36), ועם דבריו **"... נכנסתי למשהו בתוך המים, ערימה של בוץ"** (עמ' 44).

אין בכך כדי לומר שקרקעית אגם הכנרת חלקה לגמרי ללא מהמורות, בורות וחלוקים, באשר אין המדובר בקרקעית סטטית כמו בבריכת שחיה, אלא בקרקעית של אגם טבעי המושפעת מעונות השנה, כמות המים והזרמים השונים.

בחוות דעתו כותב **פרופ' מיכה קליין**, חוקר ומלמד בחוג לגאוגרפיה ולימודי הסביבה באוניברסיטת חיפה:

"6. מאפייני החוף:

חומר סחף בלתי מלוכד בגדלים של חול גס (2-0.5 ממ') עד לחלוקים בגודל בינוני (16-8 ממ').
השיפועים האופיניים: שיפוע החוף הפנימי (האזור בו נפגע התובע) מתאפיין בשיפועים שלא עולים על 10%. חומר בלתי מלוכד לא יכול ל"החזיק" שיפועים תלולים יותר, בפרט באזור דינמי של עומד מים משתנה ופעילות גלים.
ההסרה/השקעה של חומר במהלך השנה עם העליה והירידה של המפלס יכולה להיות כמה עשרות סמ' שינוי לשנה.
הגלים בחוף המזרחי של הכנרת ודווקא משעות הצהרים בעונות המעבר יכולים גם ברוח שקטה יחסית להיות בגובה של 30-20 סמ' כך שגם עומק המים במקום נתון הוא דינמי.

7. חומר בלתי מלוכד הנמצא במים באזור משברי הגלים לא יכול "להחזיק" שיפוע של יותר מ- 10% ולכן תאור המקרה בו בגובה מים של כ-80-70 סמ' (גובה מפשעתו של אדם אדם ממוצע) נשכב התובע במים ונתקל "בקיר" בפדחתו לא סביר שכן בשיפוע זה רק במרחק של 8-7 מטר יהיו המים בעומק 10 סמ' כפי שמתואר.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

8. **עמידותו של חומר סלעי בלתי מלוכד, כמו החומר הבונה את החוף המדובר, בפני לחץ המופעל עליו קטן בכמה סדרי גודל מעמידותו של סלע מלוכד.**

<u>סיכום</u>

מאפייני חוף דוגית אינם תומכים בטענת "קירות תלולים" באזור החוף. חוף דוגית כמו כלל חופי הכנרת מתאפיין בשינויים עונתיים ביחסי אגם/יבשה וברור כי אין כלל לדבר על "חוף סטטי". למיטב הבנתי לא הייתה כל סיבה סביבתית לכך שהמציל או פקח החופים יתריעו מפניה את המתרחצים".

חוות דעת זו למעשה שוללת את האפשרות אותה העלה התובע על פיה נפגע מעצם כלשהו אשר גובהו היה כ-10 סמ' מתחת לפני המים.

חוות דעת זו מאששת את המסקנה כי התובע נפגע מקרקעית האגם בשל קפיצת הראש אל תוך המים הרדודים בעת כניסתו אל מימי הכנרת.

אני דוחה כל ניסיון לפגוע במהימנות חוות דעת זו, משום שהיא מאזכרת בין השאר מחקר שנעשה ע"י **גב' נורית סלע** ופורסם בשנת 1986.

בחוות דעתו כותב **פרופ' קליין "ביקרתי בחוף הנדון פעמים רבות הן לפני תאריך המקרה המדובר והן לאחריו".**

בעדותו מוסיף **פרופ' קליין**:

"ש. ציינת שביקרת בחוף פעמים רבות לפני האירוע ואחריו.
ת. ביקרתי עשרות פעמים. זה אזור עבודה עם התלמידים שלי.
ש. לצורך חוות הדעת אתה גם כן ביקרת בחוף.
ת. לצורך חוות הדעת נשענתי על עבודת מחקר עמוקה שנעשתה באזור המפורט, וחוץ מזה ביקרתי פעמים נוספים לאחר שנתבקשתי, כי מפלס הכנרת נמוך יותר בשנים האחרונות ממה שהיה בזמן עריכת העבודה".

...

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

ש. בסעיף 4 לחוות הדעת אתה מציין שאתה הסתמכת בחוות דעתך על עבודה שנעשתה על ידי נורית סלע, עבודת תזה.
ת. כן.
ש. שנעשתה כמעט לפני 30 שנה.
ת. את לא טועה. העבודה נעשתה ב-1983, ופורסמה כמאמר גדול ב-1986, ומאז לא נעשתה עבודה מורפולוגית מפורטת באזור. לכן בוודאי שזה מאפיין אזור ולא את הנקודה, כי חופי הכנרת היום נמוכים יותר מאשר חופי הכנרת ב- 1983".
(עמ' 82, 83).

נכון עשה **פרופ' קליין** כאשר בעת מתן חוות דעתו, העמיד נגד עיניו, בין השאר גם את עבודתה של **הגב' נורית סלע**.

שוכנעתי כי חוות הדעת ועדותו של **פרופ' קליין** מבטאים ככל שניתן את מאפייני חוף דוגית.

עדיפה בעיני חוות דעתו של **פרופ' קליין** על פני חוות דעתה של **הגב' ורדית איל ביקלס**, אשר מבוססת, בין השאר ובעיקר, על דבריו של התובע, שעל מהימנותו נאמר כבר די. **הגב' ביקלס** גם לא נעזרה בתובע, כדי שיצביע בפניה על מקום האירוע, בטרם הגשת חוות דעתה.

בעדותה נשאלה והשיבה **הגב' ביקלס:**

ש. מה היו מקורות המידע שלך לגבי מיקום האירוע.
ת. מדברי התובע בלבד, וסקיצה שהוא עשה לי במשרד. אני מציגה את הסקיצה.
ש. את ביקרת במקום.
ת. נכון.
ש. מי היה איתך.
ת. אני בלבד.
ש. לא מצאת לנכון שאם את הולכת לבקר במקום ויש חשיבות למקום התאונה, שהתובע יהיה איתך במקום האירוע ויוכל להצביע עליו במקום כל מיני סקיצות.
ת. במקרה זה לא. מאחר שכשאני הייתי במקום, שלוש שנים לאחר מכן, מפלס המים היה גבוה ב- 2.5 - מטר מעל מקום התאונה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

...

ש. ואת נכנסת למים לאותו מקום לראות אם באותו מקום שהתובע הצביע בפניך, נכנסת למים לראות אם יש שם את אותה גבעה.

ת. מאחר שאני לא צוללת, ואני הגעתי ב-2004, אז מפלס המים היה גבוה ב-3 מטר יותר ממה שהיה ב- 2001. כשאני הגעתי סוכת המציל הייתה כבר בתוך המים ב- 2004. במועד התאונה זה היה 150 מטר מסוכת המציל.

<u>המשך חקירה נגדית:</u>

ש. איזה מאמצים עשית מ- 2004 עד היום על מנת לאתר את הסלע החולי.

ת. לא עשיתי בדיקה שכזאת. אני לא באתי לחקור כל סלע וכל גבשושית או שקע שהיה באותו שטח מים שהתובע היה. יש בשביל זה מנטרים, ויש כמה גופים שעושים ניטורים בכנרת וזה תפקידם לעשות. אם הייתי יועצת הבטיחות של אותו חוף, הייתי דורשת בדיקה של אותו שטח ים חדש.

...

ש. בעצם לא יכולת לבדוק את מה שהתובע אומר מבחינה מקצועית.

ת. אם הייתה תלולית או לא, זה עדות שלו.

...

ש. את הגעת לבד לחוף דוגית. האם זיהית את מקום האירוע.

ת. לא זיהיתי את המקום הספציפי של האירוע, אלא בטווחים של 100 – 200 מטר.

ש. לא נכנסת למים בכלל.

ת. נכון.

...

<u>העדה:</u>

תפקידי לא היה לזהות בדיוק היכן התלולית. התובע ציין בפני שעד לאותה נקודה יש קצת גבעות ושקעים, אך לא חשד שתהיה תלולית כזאת.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

<u>לשאלות בית המשפט:</u>

ש. לא חשבת, למשל, לקחת צוללן שיצלול למים, ויראה אם יש שם סלע.

ת. לא. כי אני טוענת שהנתבעים, ברגע שיש לי קורדינאטות ספציפיות לקו חוף, לא יכול להיות שפתאום החוף השתנה ב-5 מטר יותר עומק, ומ- 150 מטר פנימה, שזה אותו קו חוף. אם אנחנו יודעים ש- 75 ס"מ הצידה זה כבר לא מוכרז. עובדה שכיום מוגדר בדיוק מה זה קו חוף, מותר להיכנס פנימה 70 מטר.

ש. אם זה סלע, אז הסלע נמצא במקום.

ת. נכון. רוב הסיכויים.

ש. ואם את יודעת פחות או יותר איפה אירעה התאונה לפי הצבעת התובע. מה הקושי לקחת צוללן על השטח הזה, שיעבור ויאמר אם יש שם או אין שם.

ת. אני עדה מומחית לא בתחום של חקירת התאונה. אני לא חוקרת כחוקר פרטי אם דבריו נכונים או לא נכונים. אלא על סמך העובדות שהוא סיפר לי ואני מתייחסת כלפיהן.

...

ש. מה הייתה מניעה לבדוק אם אותה תלולית קיימת שם.

ת. אני לא חוקרת את המהות אם הוא דובר אמת או שקר. הדברים שלו היו כעובדה מבחינתי.

ש. את מצאת איזה שהיא אמירה או נתון, שמעיד על כך שבאותו חוף אי פעם היו תלוליות גבוהות כאלה או אחרות.

ת. ספציפית על החוף הזה לא. בל לא נשכח שהנקודה של יום התאונה פחות או יותר, מצב מפלס של מים כזה, לא חזר עד היום".

(עמ' 16 – 26).

הדברים דוברים בעד עצמם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

אין אני תמים דעים עם האמור בחוות הדעת של **הגב' ורדית איל ביקלס**, כי "**התובע שלא הכיר את חוף דוגית לא יכול לצפות כי שעה שיכנס למים תהיינה תלוליות גבוהות במים ביחוד שעה שעל החוף ובדרכו למים לא הבחין בתלולית ובמהמורות בעלות הפרשי גובה גבוהים**", ולמסקנתה, כי "**הן המציל והן מפקח הרחצה היו צריכים למנוע רחצה בחוף דוגית עקב שינוי מצב החוף ומיקום קו המים**".

שותף אני לדעתו של **פרופ' מיכה קליין** בהתייחסו לחוות דעתה של **הגב' איל- ביקלס:**

> "**כל שנה באופן קבוע, כמובן לא תמיד באותו מפלס, התקופה בא מפלס בכנרת הוא בנמוך, ביותר היא תקופת הסתיו ותחילת החורף, ולכן אילו היתה טענת הכותבת** (הגב' ביקלס – י.פ) **הגיונית הרי הכנרת היתה "נסגרת" לרחצה לאחר האביב בתחילת הקיץ שכן בתקופה זו בלבד הכנרת מלאה.**
>
> ...
>
> **לפי דבריה כל רחצה בים או באגם וכן בכל גוף מים טבעי אסורה שכן בחופים "טבעיים" אין מצב סטטי. ברגע שהמצב הוא סטטי אין זה חוף טבעי אלא בבריכות שחיה, בהן העומק בכל מקום קבוע, אין גאות ושפל, אין גלים, אין שינוי בכיוון הגלים. המתרחץ בגוף מים טבעי חייב להיות מודע לכל השינויים הצפויים. רק במקרה של שינויים מעל רמת סיכון מסויימת (גובה גלים, עוצמת רוח, שינויים בולטים בבטימטריה) יש חובה על המציל או מפקח החוף לאסור את הרחצה".**

במקרה הנדון לא הוכח כי התקיימו נסיבות אשר חייבו איסור כניסה למים.

נסיגת מי הכנרת ומים רדודים אינם סיבה למנוע מן הציבור את הרחצה במי הכנרת, בוודאי בחוף מוכרז אשר כפי ששמעתי הינו מבין החופים הטובים שבכנרת.

שותף אני לדעתו של **פרופ' קליין** שהתרחשות האירוע וגם הנזק אינם "**עקב ירידת המפלס אלא עקב כניסתו של הנתבע למים**", קרי עקב קפיצת הראש במים רדודים ופגיעת הראש בתשתית החול הבוצי שבקרקעית האגם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

התרחשות האירוע – קפיצת ראש למים רדודים - גם תואמת ומסבירה את הפגיעה/הנזק הרפואי שנגרם לתובע.

בראשו של התובע לא נמצאו פצע או שריטה מדממים. נמצאו רק סימני שפשוף קלים, תוצאת מפגש הראש עם החול הבוצי.

בעדותו אומר **אדם כהן:**

"ת. ... הפנים היו שרוטות מהחול".

(עמ' 99).

בעדותו אומר **אלי בן נעים:**

"לא ירד דם. הוא החזיק את הצוואר...".

(עמ' 36).

כך גם עולה מהתיעוד הרפואי.

לתובע נגרם שבר בחוליה C4 עם פריקה בגובה C4-5 ולחץ על חוט השדרה.

בחות דעתו, מסביר מומחה בית המשפט - **ד"ר אלי אשכנזי** - כי הפגיעה והנזק הרפואי שנגרם לתובע, הנו תוצאת **"קפיצת ראש למים" "ולא בזמן שחיה".**

כדבריו:

"מדובר בגבר צעיר אשר בגיל 23 נפצע בצווארו וכאשר קפץ קפיצת ראש למים רדודים. מנגנון הפגיעה היה של דחיסה וכיפוף קדמי של הראש בזמן הפגיעה, פעולה היכולה לקרות בזמן קפיצת ראש ולא בזמן שחיה. גם עצמת הפגיעה היכולה לגרום לפגיעה כזו חייבת להיות גבוהה ואינה יכולה לנבוע מפגיעה בזמן שחיה".

הנה כי כן, ממצא אובייקטיבי לחלוטין - מצב רפואי - ממנו ניתן ללמוד על אופן התרחשות האירוע: קפיצת ראש למים רדודים ופגיעת הראש בתשתית החול הבוצי שבקרקעית האגם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

בנסיבות אלו של התרחשות האירוע, מלוא האחריות להתרחשותו ולגרם הנזק מוטלים על התובע, באשר לא ניתן היה לצפות, ובוודאי לא למנוע מאדם הנכנס אל מים רדודים, ובעניינו רדודים מאוד, מלקבל החלטה רגעית ופזיזה לקפוץ ראש אל תוך המים, הגם שהוא יודע כי הוא נמצא במים רדודים שגובהם לא יותר מאשר מפשעת גופו, וכאשר פני הקרקעית אינם גלויים בפניו, למרות עמידתו עליהם.

יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט **ש. ברלינר** בעניין תא (חיפה) 1520/99 **אלעד קריאל נגד קיבוץ משמר העמק ואח'** (פורסם במאגרים המשפטיים) עת דחה את תביעתו של התובע **אלעד קריאל**, אשר עובדותיו דומות למקרה הנדון בפני:

> **"התובע נכנס אל המים, התקדם מספר צעדים, ואז קפץ קפיצת ראש קדימה. המים היו רדודים והגיעו בשפת האגם במקום בו הלך התובע פנימה וקפץ, רק עד לגובה הברכיים. ראשו של התובע פגע בקרקעית האגם, נגרמה פגיעה קלה בקרקפת שגרמה לדימום, אך למרבה הצער, נגרם בקפיצה הזאת שבר דחוס של החוליה הצווארית 6 – C. שבר זה הצריך טיפולים רפואיים, ניתוח ואישפוז וגרם לשיתוק מוטורי מלא מן הכתפיים ומטה, ולאובדן התחושה בחלק הגוף המשותק (פרפלגיה).**
>
> **....**
>
> **ולדבריו: נכנסתי למים, נכנסתי 5-6 צעדים וקפצתי פגעתי במשהו התברר כי זה היה סלע..."**.

בדחותו את התביעה אומר בין השאר **כב' השופט ברלינר:**

> **"הסיכון להיפגע גופנית מקפיצת ראש אל מים רדודים אופייני לבריכת שחיה, ולכן מפעיל הבריכה חב באזהרת המתרחצים מפני קפיצה כזו. גם לפי החובה החקוקה, לא נדרשת אזהרה מפורשת מפני קפיצה במים רדודים. נדרש לציין את עומק המים, לציין את הקו בו המים הם עמוקים, לסמן את המקפצות, ולמקמן במקום בו עומק המים מתאים למניעת סכנה לקופץ...**
>
> **...**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

עולה איפוא השאלה אם יש להחיל חובה זו על מפעיל חוף רחצה בים או באגם.

נראה לי, שהנתבע מס' 5 לא היה חייב להציב שלטי אזהרה המזהירים את הנכנס אל הכנרת בחוף כורסי מפני קפיצה כזאת. כמוסבר בפרשת אפיקים הנ"ל, חובה כזאת חלה על מפעיל בריכת שחיה, בין מכוח החוק במקום רחצה מוסדר, ובין מכוח חובת הזהירות הכללית בבריכה פרטית או בלתי מוכרזת. כך הוא מפני ש"בהעמידו לרשות המבקר בריכת שחייה, יצר המפעיל אצל המבקר תחושה, כי השימוש בה הוא בטוח... המים יוצרים תחושת ביטחון כי קפיצת ראש אינה מסוכנת, ואילו על פי המציאות, תחושה זו מוטעית היא. הבריכה נוטעת ביטחון במקום שיש סכנה. בנסיבות אלה, קפיצת ראש במים רדודים יוצרת סיכון בלתי סביר". פרשת ועקנין, שם, עמ' 129.

לא נראה לי להחיל חובה זו גם על מפעיל חוף רחצה בים או באגם הכנרת, אלא אם כן מדובר בנסיבות ובנתונים מיוחדים, מקום שם המים רדודים אך הדבר נסתר מן המתרחץ או שקיים שם פיתוי מיוחד לבצע קפיצת ראש מסוכנת. אבחנה זו בין ים ואגם לגבי בריכת שחיה נובעת מן ההבדל שבין בריכת שחיה לבין ים או אגם. בבריכה, מטעמים אסתטיים, ובהתחשב בחובה לבנות את הבריכה באופן מסוים, מיטשטשת האבחנה בין מים רדודים למים עמוקים, וקיים פיתוי לקפוץ קפיצת ראש מן המשטח החיצוני פנימה, תוך אשליה שהדבר אינו מסוכן. קפיצה אל תוך הבריכה היא פעולה שכיחה, ורבים עושים זאת ברחצם בבריכה. רצפת הבריכה עשויה בטון או חומר נוקשה אחר, ותאונות כאלה בבריכות שחיה קורות לא לעיתים נדירות. לעומת זאת, בים או באגם, יודע הנכנס אל נכון כי המים רדודים. הוא הרי צועד פנימה בתוך המים המגיעים, כבמקרה שבענייננו, רק עד הברכיים. יקשה לצפות, במקרה כזה, קפיצת ראש קדימה. הסיכון הוא נדיר. אני מתקשה להטיל על מחזיקי החופים חובה כללית להציב שלטים כאלה לאורך חופי הארץ. על כן, נראה לי שאין בהעדר שילוט כזה משום הפרת חובת הזהירות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

על מפעיל החוף הבלתי מוכרז, לרבות מפעיל "חניון" כבענייננו, למנוע מן המתרחץ היחשפות לסיכונים בלתי סבירים, ממשיים, בעת הרחיצה, סיכונים שאדם סביר יכול להניח לגביהם, כי אין הם רובצים לפתחו בעת שהוא רוחץ באותו חוף בו אין אמנם שרותי הצלה, אך מותר לרחוץ בו ולהיכנס אליו, תמורת תשלום המשולם לחניון שבצידו. כאשר הרחצה היא על אחריותו, הוא נוטל אחריות לגבי סיכונים סבירים, ולא לגבי סיכונים יוצאי דופן שבעל החוף יכול וצריך למנועם. ניתן לחשוב על סיכונים כאלה שבגינם תוטל אחריות על מחזיק החניון שבצידו חוף רחצה בלתי מוכרז: זיהום של המים המסכן בריאותם של המתרחצים; מוט ברזל או שרידי סירה ישנה עשויה ברזל השקועה כולה או בחלקה במים שהנתקל בה עשוי להיפצע; שינוי פתאומי ומסוכן במצב קרקעית הכנרת באזור בו נוהגים להתרחץ, כגון מעבר פתאומי משטח רדוד ומישורי לתהום; ידיעה על מערבולות מסוכנות באזור הרחצה, בלא אזהרת המתרחץ, וכן קיום סכנה מיוחדת בקפיצת ראש אל הכנרת, כגון שמזח מוביל פנימה וקיים פיתוי לקפוץ קפיצה מסוכנת ממנו אל המים, וכדומה. כך גם לגבי העדר ערכות הצלה ואי הסדרת אפשרות לפינוי מהיר של הנפגע למקום בו יוכל לקבל טיפול רפואי.

בענייננו, טען התובע כי קפץ ראש לאחר שצעד מספר פעמים קדימה אל תוך המים, כשמפלס המים בגובה ברכיו, ואז לאחר שקפץ, "פגעתי במשהו והתברר כי זה היה סלע". לאמירה זו על "סלע" אין כל משקל ראייתי, באשר גם התובע אינו יודע במה נתקל ראשו במים בקרקעית האגם כשנפגע בתאונה. הפצע בקרקפת מעיד על דבר מה קשה, ופגיעה זו בקרקפת אינה מחייבת דווקא קיומו של "סלע". על מצב קרקעית האגם בחוף כורסי ניתן ללמוד מן התמונות ת/6. הקרקע עשויה אדמה, אך רבות בה אבנים קטנות המפוזרות על אדמת קרקעית האגם, אבנים קטנות שאין עמן סיכון של ממש למתרחץ הסביר. יש להניח, שהמזל הרע שיחק תפקיד בתוצאה הקשה של התאונה. הייתה שם אבן, מבין רבות אחרות, שכן קרקעית הכנרת אינה נקיה מחצץ, חלוקי נחל, ואף אבנים לא גדולות, והקרקע אינה עשויה, בכל מקום ומקום, חול רך.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

> **ככל שמדובר בחלוקי נחל ואבנים קטנות יחסית הפזורות על פני קרקעית הכנרת – סבורני כי אין בקיומם, בדרך כלל, כדי להקים סיכון בלתי סביר, שבגינו יש להטיל אחריות על מחזיק החוף. לא הוכח כי קרקעית הכנרת בחוף כורסי יוצאת דופן, מסוכנת או מסולעת הרבה יותר מכל מקום אחר בכנרת ובחופיה, אף המוכרזים. הואיל ולא מדובר בחוף מוכרז, והוצב שילוט כי הרחצה היא על אחריות המתרחץ, אין הנתבע מס' 5 חייב לספק שרותי הצלה זמינים. גם לו היו בנמצא מצילים כאלה בחוף כורסי בעת אירוע התאונה, לא היה בכך כדי למנוע את המקרה ואת תוצאותיו".**

הארכתי בציטוט הדברים מפסק הדין משום התאמתם למקרה הנדון בפני והסכמתי עם הנאמר בו.

על פסק הדין הוגש ערעור – ע"א 4129/02 **אלעד קריאל נ' קיבוץ משמר העמק,** (פורסם במאגרים המשפטיים) אשר נדחה – פה אחד – מאחר ו"**המשיבים לא התרשלו ולא הפרו חובות המוטלות עליהם, באופן המטיל עליהם אחריות כלפי המערער. זהו אחד מאותם מקרים קשים של נזק ללא אחריות".**

מוצא אני לנכון להביא בנדון אף את דבריו של בית המשפט ברע"א 3238/13 **חוף רסטל (כנרת) נ' חיליאלה סמיחה** (פורסם במאגרים המשפטיים):

> **"אכן, השחייה בכנרת טומנת בחובה סיכונים רבים אשר לא ניתן למנוע את כולם אף באמצעים סבירים וממילא לא תמיד יימצא גורם אשם לכל אירוע טביעה שיתרחש".**

כך גם את הדברים שנאמרו בע"א 10457/04 **ג'מיל עבדאללה אטריק נ' החברה לתפעול החוף השקט** (פורסם במאגרים המשפטיים):

> **"... אין ספק, כי לא ניתן למנוע לחלוטין את כל הסכנות הכרוכות ברחצה במקווה-מים דוגמת הכנרת. השחייה בים ובאגם טומנת בחובה סיכונים מסוימים, שאינם נעלמים לגמרי גם כשננקטים אמצעי זהירות סבירים. ממילא, לא כל מקרה טביעה הינו תוצאה של אשם מצדו של מאן-דהוא".**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

בעניינו עובדות המקרה ונסיבותיו ידועות וברורות.

האירוע והנזק נגרמו באשם בלעדי של התובע. התנהגותו הייתה פזיזה, רשלנית באופן רבתי, בלתי סבירה ובלתי צפויה, ללא שהייתה דרך כלשהי למנוע ממנו התנהגות זו ואת התרחשות האירוע או למנוע את תוצאתו. אין דרך למנוע מאדם המתרחץ בים או באגם טבעי לקפוץ ראש אל מים רדודים, על אף ידיעתו כי הוא נמצא במים רדודים ואת הסכנה הטמונה בכך.

כפועל יוצא גם אם הייתה נמצאת רשלנות כלשהי של מי מהנתבעים בנושא כלשהו הקשור בהפעלת החוף, הגם שלא הוכחה ולא נמצאה התנהגות כזאת, התנהגותו הפזיזה והרשלנית של התובע כמתואר לעיל, הייתה מנתקת כל קשר סיבתי בין רשלנות נטענת זו, ובין האירוע וגרם הנזק.

משהגעתי למסקנה זו, פטור אני מלדון בכל אחת מן הטענות אותן מפנה ב"כ התובע כלפי הנתבעות, וכפועל יוצא גם בנושאי ההודעות לצד שלישי ורביעי.

נוכח מסקנה זו פטור אני אף מלדון במחלוקת בנושא שיעור הנזק.

אני דוחה את תביעות התובע והמוסד לביטוח לאומי, וכפועל יוצא את ההודעות אשר הוגשו לצד שלישי ורביעי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1401-08 שמעי מיכאל נ' דו גל ייזום והשקעות בע"מ ואח'

3. **<u>סוף דבר</u>**

<u>אני דוחה</u> את תביעות התובע והמוסד לביטוח לאומי.

כפועל יוצא, אני דוחה את ההודעות לצדדים שלישיים ואת ההודעה לצד רביעי.

אני מחייב את התובעים <u>ביחד ולחוד</u> לשלם <u>לכל אחד</u> מן הנתבעים את הוצאותיהם, לרבות שכ"ט עו"ד בסך של **<u>30,000</u>** ₪, כשלצורך תשלום ההוצאות, הנתבעות **דו גל ייזום והשקעות בע"מ ומנורה חברה לביטוח בע"מ** הן יחידה אחת; כך שהסכום הכולל של ההוצאות, שעל התובעים לשלם ביחד ולחוד הינו: **<u>90,000</u>** ₪.

לא מצאתי לנכון להטיל הוצאות בהודעות לצדדים שלישיים ולצד רביעי, בשל זהות עורכי הדין המייצגים צדדים אלו עם עורכי הדין המייצגים את הנתבעים.

בחלוקה הפנימית של תשלום ההוצאות בין התובעים – התובע והמוסד לביטוח לאמי – יישא כל אחד מהם במחצית תשלום ההוצאות שנפסקו, מבלי לגרוע מחיוב התובעים <u>ביחד ולחוד</u> לשלם לנתבעים את ההוצאות שנפסקו.

ניתן היום, כח' באב תשע"ג, 4 באוגוסט 201304 אוגוסט 2013 בהעדר הצדדים.

<u>המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לצדדים.</u>

יהודה פרגו, שופט בכיר